

BEALUSTAGO GREENPEACE GUOHTONEATNAMIID

Dákkár jearaldat lea mus bádjánan go lea čuvvon ságastallama Anár boares vuvddiid suodjelamis. Imaštalan sakka dan ahte Greenpeace ii leat váldán mánggelágan beali guohtoneatnamiid dálá heajos dillai. Suoma Sámishan lea juo guhká leamaš ollu eambo bohccot go maid eadnamat girdet. Dutkit leat čájehan mo jeagil le juohke bealde vatnon ja mo badjeolbmát leat sirdašuvvan eanet ahte eanet biepmat bohccuid fuođdariiguin ja suinniiguin. Buohkat eai oro veláge dovddasteamen dan ahte dálveguohtoneatnamat leat dáppe Suoma bealdege oalle sakka gollan. Suomas lea buot boazodoalloguovlluin boazolohku lassánan 1970-logu álggus gitta 1980-logu loahgeače rádjai. Boazoealáhus guovddáš guovlluin lea dál oalle váttis dilli dálveguohtunvejolašvuodaid dáfus, muhto maddái ekonomalaččat ja sosialalaččat. Sivvan váttisvuodaiđe lea navdojuvvon menddo stuorra boazomearit, muhto vuodđováttisvuohat leat goit viidábut ja čiekŋaleappot. Guohtoneana dutkammat čájehit čielgasit mo liikás stuorra boazomearit leat dagahan badjelmeare guođoheami. Eatnamat leat mánggain guovlluin guorban ja stuorra viidodagat garrasit loavttástuvvan. Guorba eatnamat leatge maŋimuš jagiid áigge leamaš unnideamen boazodoalu buvttadannavccaid ja gánáhanmuni. Dálá heajos dilli oidno ee. das go miesit riegiid unnán ja dasto misiin ja aldduin lea váttis ceavzit badjel dálvvi gitta guotteha rádjai. Čakčat njuovdeami oktavuodas lea gavnnahuvvon ahte bohccuin lea vuollegas njuovvandeaddu jno. Guohtoneana čielggadeamit čájehit dán ahte lea čavga oktavuoha gaskal boazologu lassáneami, heajos buvttadanovdáneami ja boazodoalu maŋásmannama daid maŋimuš jagiid áigge

Dan heajos dilis ferte beassat eret čielga prográmma olis. Nube lassánan boazomearit leat dagahan boazodoalu doaibmaeavttuid váddábun ahte váddábun. Lea váddis doallat ealuid sierra, gáibiduvvo eamppo guođoheapmi ja lássebiepman, gártá davjjibut rátkkašit ja faktet ahte bohccot eai masttaše eará ealuide. Dákkár ođđa dilli lea dagahan ahte árbevirolaš doaibmavuogit ja soabadanvuogit lea jávkamin dáppe Suoma bealdege. Mu mielas dan ášši eai leat Greenpeace ovddasteadjit albma láhkai ádden.

Jagiin 1987-2004 lea bohccobierggu duodalaš haddi njiedjan ja lassánan doaimmagolut leat dagahan ahte duodalaš sisaboadut leat luoitan mealkadit. Haddenjiedjama lassin maiddái lassánan njuovvangelut ja hedjojan biergokvalidehta leat unnidan boazodoalu gánnáhanmuni. Boazodoalus eai leat ovdal dáppe Suoma bealde leamaš nu ollu boazo-oamasteaddjit go dál. Boazodoalloealáhus lea vuostá váldán stuorra oasi Sámi guovllu olmmošlassáneamis. Dán dihte Suoma bealde leat dál otne hui unnán dákkár badjebearrašat mat oččot oaive- ealáhusa boazodoalus ja eanaš eaiggádiidda boazu addá dušše liige-ealáhusa. Dán dihte berrešii dáppege duodas suokkardallagoahtit mo beassat bissovaš ovdáneapmái. Dánin galggašii ásahtat boazodoallui váldoulbmila, masa gullávaš doaimmaiguin sáhttášii ovdánahttigoahtit nana, bissovaš boazoealáhusa, sihke ekologalaččat ahte ekonomalaččat. Oaivejurddan lea geavahit guohtoneatnamiid govddolaččat vai boahhteáigge buvddadanvuoddu ii šat hedjonivčče. Boazologuid ferte unnidit vel eanet vai boahit guohtunvejolašvuodain dássedaddui. Dán ášši fertege čoavdit ovdal eará áššiid, danin go guohtundássedeaddu lea vuoddoeaktu jierpmálaš ovdáneapmái. Dasto lea deatalašš nannet ealáhusa buddadanbohtosiid ja buoridit buvttádeami. Daidda ulbmiliidda ii beasa goit eará goansttaiguin go vuolideamin boazologuid. Dan lassin ferte fuolahit ealáhusa sisaboahito ovdáneamis.

Dutkiid árvvoštallamat čájehit ahte lea vejolaš bisuhit dálá ollislaš biergobuvttadeami ollu unnit boazologuin go dál. Dalle badjánivčče bohccuid njuovvandeattu ja biergobuvttáduš, mii bealsttis buoridivčče bierggu kvalitehta ja loktešii hattiid ja buvttášii ealáhusii ruovttoluodda navccaid. Sámi guovllus leat buorit vejolašvuodát bisuhit buvttádeami go ealuin leat doarvái ollu njiŋŋálaš ja varris bohccot. Dat máksá dan ahte go alddut leat eanaš oassin dálve-ealus, de das fas čuovvu miessás geasse-eallu. Miesit lossot eanemusat geasseguohtumiin ja buvttadit eanaš bohcco bierggus. Dálveguohtondili sáhtta maid buoridit jos arabut njuovvá bohccuid. Dálvenjuovvamat dahket dan ahte gáržžes čakča ja dálveguohtoneatnamat geavahuvvojit ieš alddes dušši dihte dákkár bohccuide mat njuovvovvojit, dalle bohccot maid gehppot ja kvalitehta gillá. Daidda áššiid áiggon lágas boahtevuodas čilget Greenpeace olbmuide.

Jouni Kitti